

Mas Serra

Fonollosa

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Fals. Mas Serra s/n (08259 Fonollosa)
Emplaçament Crta. BV3008, al km, 7,5 cal agafar el trencall que du a Canet de Fals i continuar fins al Mas Serra

Coordenades:

Latitud: 41.76526
Longitud: 1.74533
UTM Est (X): 395709
UTM Nord (Y): 4624474

Classificació

Número de fitxa 08084-29
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Explotacions agràries Agut. (Terrassa)
Autoria de la fitxa Raquel valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dj., 10/03/2005 - 01:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per un seguit d'edificis que conformen el Mas Serra. El mas original resulta un edifici de planta quadrangular cobert a dues aigües amb el carener perpendicular a la façana. Segurament es

tracta d'un primitiu nucli de casa edificat al segle XVI. És format per planta baixa, primer i segon pis. La construcció és feta en mur de mamposteria irregular, però ben treballat. L'edifici es trobava originalment orientat a migdia, i comptava amb un portal d'accés adovellat. Amb posterioritat - segurament al segle XVII- es va afegir a la façana una galeria de gran proporcions que ocupava pràcticament tota la façana. Aquesta galeria, a l'alçada del primer pis es recolzava sobre unes grans arcades que requeien a la planta baixa. Aquest conjunt de galeries va fer que es tapiés el portal primitiu d'accés a la casa i s'obrí un altre amb un arc molt rebaixat que donava accés als baixos de la casa destinats a quadres i celler. La col·locació d'aquesta gran galeria, va girar la orientació primitiva de la casa, obrint-se una porta també d'arc rebaixat en un extrem de la façana de llevant, que dona accés a un quadre d'escala que permet l'ascens a la resta de pisos, ja que la planta baixa havia estat totalment dedicada a celler i quadres. A la façana posterior de la casa -façana nord- van ser obertes dues portes d'accés més modernes-segle XIX-. Una d'aquestes portes de la façana nord, du a la seva llinda la inscripció "Valentí Massana 1818". Malgrat tot, s'ha de tenir en compte que bona part de la restauració que de la casa es va fer a la dècada del 1970 es va fer amb pedra extreta del Mas Subirana i de la veïna casa de Cal Resi, per tant no es tracta de carreus originaris de la casa. Durant aquesta restauració, l'alçada de la casa va ser aixecada, convertint en un segon pis, el que originàriament devien haver estat tan sols unes golfes. A ponent del nucli central del mas, s'afegia la casa dels masovers. Aquest edifici - adossat al nucli original del mas- va ser aixecat amb tota probabilitat al segle XIX, i es tracta d'un cos independent de planta rectangular, planta baixa i primer pis. A la façana nord i actual porta d'accés s'aprecia la data de 1847 sobre la llinda de l'entrada. Si bé originàriament podia haver tingut la orientació a migdia, actualment la té al nord. Aquest cos també va ser restaurat durant la dècada del 1970, de forma bastant fidel a l'original. Durant la restauració del casa efectuada a la dècada del 1970 va ser afegit un tercer cos a la casa, que es va adossar a llevant del nucli original del mas, i que pretenia ser la casa residencial dels propietaris. Es tracta d'un cos de planta baixa, primer i segon pis, construït en pedra artificial de color grisenc, que destaca de la resta del conjunt arquitectònic. Destaca a ponent del conjunt arquitectònic un conjunt de nou tines de grans dimensions que al seu dia foren destinades a la producció de vi per part dels parcera de la casa, que tenien l'obligació de venir a produir el vi al mas. Es tracta de nou tines construïdes amb cairons vidriats ben treballats, que sobresurten entre 40 i 60 cm del nivell de terra. Totes elles es troben protegides per una estructura feta també en pedra a modus de teulada de cadascuna de les tines. Aquest conjunt de tines va ser restaurat durant la dècada del 1990. Completen el conjunt alguns edificis moderns aixecats a llevant de la casa destinats a feines agrícoles i magatzems

Observacions:

La casa no compta ni amb documentació ni amb fotografies antigues del mas. El celler de la casa compta amb una petita col·lecció de 15 boicois antics i una ensufatadora. La restauració practicada al nucli original de la casa ha conservat alguns dels elements originals com l'envigat de fusta, alguns dels terres fets amb rajola vidriada, el rentamans del menjador etc. A uns dos-cents metres abans d'arribar a la casa, seguint el camí des del molí de boixeda fins Can Serra, actualment asfaltat, a mà esquerra, pot observar-se una creu commemorativa, de la mort dels propietaris de Can Serra durant la Guerra Civil. El text escrit és el següent: "Aquí sufrieron martirio y muerte por Dios y la patria D. Juan Subirana y su hijo D. Luís Subirana. El 31 de julio de 1936" Com a element decoratiu la casa compta amb una creu de pedra on s'aprecien les lletres "JS (Joan Subirana) 1929" A la casa es conserven dues fotografies aèries del conjunt, una anterior a la restauració i una altra posterior que permeten observar els canvis efectuats.

Història

Els orígens del mas Serra es remunten amb tota seguretat als segles XIV i XV, moment en el qual es consoliden els grans masos que es distribuïen les propietats del terme. Malgrat tot, a nivell arquitectònic els

orígens del mas actual s'ha de situar amb tota probabilitat al segle XVI, quan s'aixecà el nucli principal de la casa. Dit mas pertanyia històricament a la família Serra, que la va mantenir fins a la dècada del 1940. L'economia i la riquesa de la casa es van fonamentar al llarg dels segles XVIII i XIX en el cultiu de la vinya, destacant-se com un dels masos més pròspers i benestants del nucli de Fals. A principis del segle XX, la pubilla de la casa de Can Serra va contraure matrimoni amb l'hereu del mas Subirana, també de Fals. A partir d'aquests moments el mas Subirana va ser una de les propietats del mas Serra, i a més a més, la família Serra va perdre el cognom passant a dir-se Subirana. Durant el conflicte de la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) el pare i el fill de la família de Can Serra va ser assassinats, entrant la casa en serioses dificultats econòmiques, que no van ser resultes per la vídua i les filles de la casa. Cap a la dècada del 1940, les filles de la família Serra van optar per vendre's la casa i marxar. La finca va ser adquirida per l'empresa Segura Viudas S.A., que la va mantenir durant uns anys fins que a principis de la dècada del 1950, va ser adquirida per la família Agut de Terrassa . Des d'aleshores s'ha mantingut en mans d'aquests propietaris, sent actualment guardada per una família de masovers. Durant la dècada del 1970 els propietaris van optar per dur a terme una restauració de la casa, que va suposar canvis arquitectònics importants, malgrat que es va respectar l'aspecte original exterior. També van optar per afegir un cos adossat a llevant del mas primitiu.

Bibliografia

AA.DD. (2004-2005). Falchs. nº 1 a 12 . Grup de divulgació de la història de Fals. Associació Cultural i Recreativa de Fals.

